

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.202.2026
Warszawa, 26 maja 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **16242** Pana Posła Roberta Warwasa i grupy posłów w sprawie *braków kadrowych w składach sędziowskich oraz wydłużającego się czasu rozpatrywania spraw sądowych.*

Ad 1 i 2

Etaty sędziowsko-asesorskie – nieobsadzone:

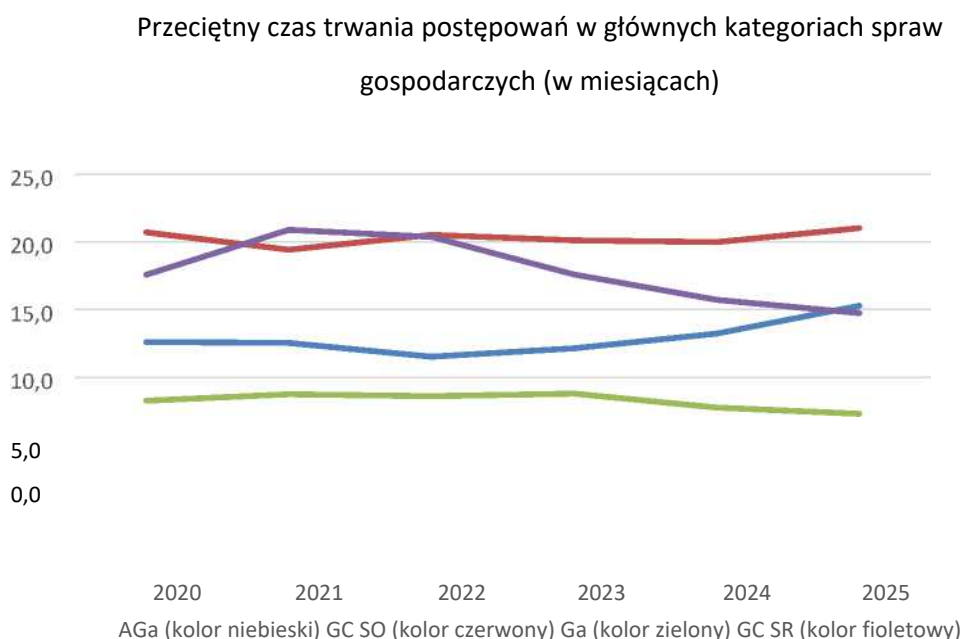
- na 31 grudnia 2023 r. – 680,
- na 31 grudnia 2024 r. – 580,
- na 30 czerwca 2025 r. - 597.

Ad 3

Oceniając wyniki poszczególnych sądów, należy brać pod uwagę stan etatyzacji i poziom obsady sędziów, a także obciążenia sprawami na limit etatów i na obsadę. Dane o obciążeniach sprawami w danym sądzie są porównywane do średnich krajowych lub w danej apelacji i w razie potrzeby podejmowane są działania nadzorcze. Nieobsadzone etaty w danym sądzie powodują zmniejszenie obsady sędziów (to jest sędziów faktycznie orzekających), co oznacza wzrost obciążeń sprawami pozostałych sędziów. Może się to przekładać na wydłużenie czasu trwania postępowań.

Minister Sprawiedliwości w ramach swoich kompetencji dokonuje delegowania sędziów z innych jednostek, w celu wsparcia sądów, w których liczba nieobsadzonych etatów rzutuje negatywnie na sprawność postępowań.

W sprawach gospodarczych w zakresie głównych kategorii nie we wszystkich dochodzi do pogorszenia czasu trwania postępowań, co ilustruje poniższy wykres:

W sprawach Ga w sądach okręgowych i w sprawach GC w sądach rejonowych czas trwania postępowania w ostatnich latach ulega poprawie. W sprawach GC w sądach okręgowych czas trwania postępowania oscyluje na zbliżonym poziomie w zakresie 19,4-21,0 miesięcy. Największe pogorszenie przeciętnego czasu trwania postępowania nastąpiło w sprawach AGa w sądach apelacyjnych. Niekorzystne wyniki w tej kategorii spraw są spowodowane bardzo dużymi obciążeniami w sprawach ACa, rozpoznawanych w większości sądów apelacyjnych w tych samych wydziałach, co sprawy AGa. Wpływ spraw ACa rośnie lawinowo od 2021 r. (sprawy dotyczące kredytów „frankowych”). Porównując dane z 2020 r. (ostatniego przed lawinowym wzrostem wpływu), w którym wpłynęło 17 494 spraw ACa+AGa, do 2025 r. - w którym wpłynęło 59 799 takich spraw, to skala wzrostu wpływu spraw ACa+AGa wyniosła 241,8%. Natomiast obsada sędziów w wersji 3 w 2020 r. w pionie cywilnym sądów apelacyjnych w Polsce wynosiła 198,47, a w 2025 r. - 228,57,

zatem wzrosła o 15,2%. Doszło zatem do wzrostu liczby sędziów faktycznie orzekających, ale skala tego wzrostu była mniejsza niż wzrost liczby wpływających spraw, co było jednym z czynników powodujących wydłużenie czasu rozpoznawania spraw AGa i ACa.

W sprawach cywilnych średni czas trwania postępowania sądowego od dnia pierwszej rejestracji do dnia uprawomocnienia się sprawy w I instancji w sądach rejonowych w obu podstawowych kategoriach spraw tj. C i Ns na przestrzeni lat 2022-2025 fluktuował i wynosił w poszczególnych latach: 17 miesięcy – 2022 r., 16,5 mies. – 2023 r., 16 mies. – 2024 r. i 16,46 mies. – 2025 r. (w kategorii C) oraz 10,1 mies. – 2022 r., 10,5 mies. – 2023 r., 10,9 mies. – 2024 r. i 11,31 mies. – 2025 r. (w kategorii Ns). A zatem w stosunku do roku 2022, o ile czas trwania postępowania wydłużył się w kategorii Ns, to jednocześnie uległ skróceniu w kategorii C.

Ponadto dla porównania w 2023 r. w obu tych kategoriach wpływ spraw nie został opanowany, a wskaźnik opanowania wynosił: 81,7 - dla kategorii C i RC oraz 93,5 – dla kategorii Ns. W tym zakresie w 2025 r. nastąpiła poprawa i wskaźnik opanowania wpływu wynosił: 114,2 – dla spraw C i RC (co pozwoliło na częściowe zniwelowanie zaległości) i 98,9 – dla spraw Ns.

Zaznaczyć należy, że na czas trwania postępowań sądowych poza liczbą obsadzonych etatów (nie tylko sędziów, ale również referendarzy sądowych, asystentów sędziów i urzędników), mają wpływ również inne czynniki, często niezależne od sądów.

Z pewnością do takich czynników należy funkcjonowanie Krajowej Rady Sądownictwa (zwanej dalej także KRS), ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, istotnie negatywnie wpłynęło na możliwości obsadzania zwalnianych etatów sędziowskich.

Wprowadzony ww. ustawą z dnia 8 grudnia 2018 r. mechanizm wyboru sędziowskich członków Krajowej Rady Sądownictwa doprowadził do jej znaczącego upolitycznienia (w istocie aż 23 na 25 członków wybieranych jest przez czynniki polityczne). Co więcej,

bardzo wąski krąg osób, których podpisy znalazły się na listach poparcia kandydatów, pozbawiły Krajową Radę Sądownictwa jakiegokolwiek legitymizacji. Ten stan faktyczny, jak również brak działań ze strony KRS w obronie niezależności sądów i niezawisłości sędziów (nie wyłączając braku adekwatnej reakcji na ujawnione przez media zorganizowane akcje szkalowania sędziów) jeszcze bardziej spotęgował wątpliwości natury konstytucyjnej zgłaszane wobec nowego modelu wyboru sędziów do KRS. Wypada także podkreślić, że zastrzeżeń odnośnie do naruszenia art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zwanej dalej Konstytucji RP) zgłaszanych w doktrynie prawa nie usunęło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wydane w sprawie K 12/18, zwłaszcza wobec pozorności wniosku inicjującego kontrolę konstytucyjności, złożonego przez samą KRS, oraz zarzutów co do prawidłowości składu Trybunału, który rozstrzygnął o zgodności art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa z ustawą zasadniczą. Do analogicznych wniosków doszedł również Sąd Najwyższy oraz sądy i trybunały europejskie.

Z uwagi na ww. działalność Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej wedle przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., od końca 2023 r. została podjęta w Ministerstwie Sprawiedliwości decyzja o wstrzymaniu obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich. W związku z powyższym w sądach rejonowych obsadzone są tylko stanowiska asesorskie, natomiast na żadnym szczeblu sądownictwa powszechnego nie są wszczynane procedury obsadzenia wolnych stanowisk sędziowskich.

Bardzo istotnym czynnikiem jest wielkość wpływu spraw, co wykazano wyżej przy omawianiu przyczyn pogorszenia czasu trwania postępowania w sądach apelacyjnych. Na poziom wpływu spraw z kolei mogą rzutować zmiany w obowiązujących przepisach, przykładowo liberalizacja przesłanek ogłoszenia upadłości konsumenckiej doprowadziła do znacznego wzrostu wpływu spraw upadłościowych. Wreszcie zmiana linii orzeczniczej również może spowodować wzrost wpływu, czego przykładem jest lawinowy wzrost wpływu spraw dotyczących umów kredytu denominowanych/indeksowanych do franka szwajcarskiego. Na długość trwania sprawy wpływa jej rodzaj, charakter i stopień skomplikowania, zakres prowadzonego postępowania dowodowego (np.

przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych), coraz częstsza konieczność dokonywania doręczeń w trybie obrotu z zagranicą, ale także postawy procesowe stron i uczestników postępowań, rzetelność i terminowość sporządzania opinii przez biegłych czy wreszcie absencje kadry orzeczniczej i pozostałych pracowników. Zmiany przepisów proceduralnych mogą prowadzić zarówno do usprawnienia postępowań, jak i do wydłużenia czasu ich rozpoznawania.

Z doświadczeń lat poprzednich wynika, że również orzecznictwo sądów może wpływać na czas trwania spraw, jak to miało miejsce w przypadku uchwały Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. w sprawie III PZP 6/22, w której uznano, że rozpoznanie sprawy cywilnej w drugiej instancji w składzie jednego sędziego na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.), ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy i prowadzi do nieważności postępowania. Uchwale tej nadano moc zasady prawnej, a po jej wydaniu w wielu sprawach apelacyjnych dochodziło do odwoływania wyznaczonych terminów ich rozpoznania, w celu wyznaczenia składu trzyosobowego, co skutkowało wydłużeniem czasu ich rozpoznania i mniejszą liczbą załatwień w danym okresie statystycznym.

Czas trwania postępowań sądowych jest wypadkową wielu czynników. Nie w każdej sytuacji długi okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy jest wynikiem beczynności sądu i nie można wprost utożsamiać długotrwałości postępowania z jego przewlekłością. Czas trwania postępowania jest bowiem uwarunkowany również przez szereg czynników niezależnych od organu procesowego, które przykładowo przedstawione zostały we wcześniejszym akapicie.

W Kodeksie postępowania karnego jednym z celów postępowania (art. 2§1 pkt 4 k.p.k.) jest rozstrzygnięcie sprawy w rozsądnym terminie. W art. 297 k.p.k. określono, iż w procesie karnym należy: ustalić, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo; doprowadzić do wykrycia i ujęcia sprawcy; wyjaśnić okoliczności

faktyczne sprawy, w tym ustalić pokrzywdzonych i rozmiary wyrządzonych przestępstwem szkód, jak również zebrać i zabezpieczyć na potrzeby postępowania sądowego dowody. Zatem postulaty szybkości rozstrzygnięcia sprawy nie mogą podważać celów danego postępowania, które nie może zostać przeprowadzone z uszczerbkiem dla wyjaśnienia okoliczności istotnych dla jego rozstrzygnięcia, albowiem obowiązek zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy i wykrycia obiektywnej prawdy ma jednak pierwszeństwo przed obowiązkiem dążenia do szybkiego zakończenia sprawy.

Z całą pewnością sam czas trwania postępowania nie może być decydujący dla stwierdzenia, że postępowanie toczy się przewlekłe. Nie można bowiem wykluczyć sytuacji, że ze względu na zupełnie wyjątkowe okoliczności, postępowanie toczące się nawet wiele lat nie będzie naruszać wymagania rozsądnego terminu. Ocena czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, przeprowadzana musi być na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, jak i stanu faktycznego sprawy.

W ramach nadzoru administracyjnego Minister Sprawiedliwości i prezesi sądów mają obowiązek przeciwdziałać przewlekłości postępowań, ale dążenie do skrócenia czasu trwania postępowania nie może się odbywać kosztem gwarancji strony do rzetelnego procesu.

Ad 4

Działania legislacyjne

W celu przywrócenia przepisom regulującym sposób wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa w sposób zgodny z Konstytucją RP oraz usunięcia negatywnych konsekwencji wadliwego rozwiązania obowiązującego od 2018 r. Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury, która działa przy Ministrze Sprawiedliwości, przedstawiła projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Kodeks wyborczy, który następnie stał się projektem rządowym (nr druku 2108¹). Prezydent RP 19 lutego 2026 r. nie zdecydował się podpisać ww. ustawy.

¹¹<https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=9816FD51C91889EBC1258D70004FAC35>

W związku z powyższym wybory nowych członków (sędziów) do Krajowej Rady Sądownictwa zostały oparte na przepisach, które obowiązują obecnie przy jednoczesnym zapewnieniu udziału środowiska sędziowskiego w tych wyborach, tak aby to przedstawiciele sędziów zasiadali w tym organie. W tym celu prezesi sądów zwołali zgromadzenia sędziów, na których dokonano opiniowania zgłoszonych kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa.

Sejm RP 27 lutego 2026 r. przyjął uchwałę Sejmu w sprawie przywrócenia konstytucyjnych standardów wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa wybieranych spośród sędziów. Wskazano w niej, że skład Krajowej Rady Sądownictwa powinien obejmować sędziów reprezentujących wszystkie rodzaje sądów – Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, administracyjnych i wojskowych – przy jednoczesnym zapewnieniu reprezentacji różnych szczebli sądownictwa. Sejm zadeklarował, że przy kształtowaniu składu Krajowej Rady Sądownictwa uwzględni wyniki wyborów przeprowadzonych przez sędziów oraz konstytucyjne wymogi dotyczące składu tego organu.

Komisja Wenecka 6 marca 2026 r. pozytywnie oceniła wariant wyboru członków KRS przez środowisko sędziowskie, uznając go za krok w dobrym kierunku, ponieważ przeprowadzenie uczciwych wyborów wśród sędziów pozwoliłoby wyraźnie odróżnić status nowej KRS od obecnej.

Prezesi sądów apelacyjnych 9 marca 2026 r. przedstawili stanowisko, w którym wskazali na znaczenie uchwały Sejmu z 27 lutego 2026 r. oraz potrzebę szybkiego wznowienia konkursów na wolne stanowiska sędziowskie po powołaniu nowej Rady. Do stanowiska dołączono projekt regulaminu opiniowania kandydatów do KRS. Zakłada on powołanie komisji skrutacyjnej na zgromadzeniu sędziów (z wyłączeniem kandydatów do KRS), przeprowadzenie tajnego i bezpośredniego głosowania na kartach zawierających listę kandydatów oraz możliwość oddania maksymalnie 15 głosów – po jednym na każdego z 15 kandydatów. Głosowanie odbywa się poprzez wrzucenie karty do zapieczętowanej urny, a komisja po jego zakończeniu sporządza protokół zawierający liczbę wydanych kart, głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz kart nieważnych. Za nieważne

uznaje się m.in. karty z zaznaczeniem więcej niż 15 kandydatów, wielokrotnym zaznaczeniem tego samego nazwiska lub bez zaznaczenia żadnego kandydata. Wyniki ogłaszane są podczas zgromadzenia sędziów, publikowane na stronach internetowych sądów oraz przekazywane prezesom sądów apelacyjnych, którzy przygotowują zbiorcze wyniki dla całej apelacji i przekazują je Marszałkowi Sejmu. Do porządku obrad Sejmu na posiedzeniu zaplanowanym od 12 do 15 maja 2026 r. włączono wybór sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa.

W celu naprawienia skutków wadliwych powołań sędziowskich w latach 2018-2025, został także przygotowany projekt ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa. Projekt reguluje skutki uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w tych latach oraz porządkuje sytuacje powołań dokonanych na ich podstawie, przy założeniu braku zgodności tych uchwał ze standardem konstytucyjnym i europejskim. Projektowana ustawa ma na celu przełamanie obecnego impasu w sądownictwie oraz przywrócenie obywatelom prawa do niezależnego i bezstronnego sądu. Projekt obecnie znajduje się na etapie prac parlamentarnych (nr druku 2107²).

Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi również priorytetowy projekt rządowy o nazwie P10 „Usprawnienie pracy sądów i prokuratury” w ramach, którego podejmowane są prace legislacyjne nakierowane na usprawnianie pracy sądów i prokuratury. W tym zakresie Ministerstwo podjęło prace nad projektami ustaw dotyczącymi najistotniejszych komponentów, polegających przede wszystkim na:

1) umożliwieniu orzekania przez asesorów sądowych w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, sprawach dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz sprawach należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw – ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 9 października 2025 r. (Dz.U. z 2025 r. poz. 1609) – zrealizowane;

²<https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=837363C5274EEB73C1258D70004F0E88>

- 2) wdrożeniu nowoczesnych narzędzi informatycznych wspierających zarządzanie sprawami;
- 3) umożliwieniu dalszego orzekania sędziom, którzy osiągnęli wiek uprawniający do stanu spoczynku – projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (UPRO1) – na etapie komisji prawniczej³;
- 4) wprowadzeniu stanowiska młodszego asystenta sędziego oraz zwiększeniu liczby stanowisk w grupie asystentów sędziów - ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw dnia 27 lutego 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 370), która weszła w życie 3 kwietnia 2026 r.

Ponadto, Ministerstwo Sprawiedliwości podejmuje działania mające na celu uatrakcyjnienie zawodu asystenta sędziego poprzez podnoszenie wynagrodzenia i zapewnienie awansu na stanowisko starszego asystenta sędziego także osobom, które legitymują się zdany egzaminem zawodowym adwokackim, radcowskim, notarialnym albo komorniczym lub uzyskały wpis na listę adwokatów albo wpis na listę radców prawnych albo zostały powołane przez Ministra Sprawiedliwości na stanowisko notariusza albo na stanowisko komornika sądowego. Dodatkowo, w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają zaawansowane prace legislacyjne nad nową pragmatyką urzędników sądów.

Usprawnieniu postępowań cywilnych mają też służyć prace Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, których celem jest przygotowanie nowych, sprzyjających sprawności postępowania przepisów o organizacji postępowania i koncentracji materiału procesowego. Dostrzeżono przy tym, że zmiany legislacyjne powinny być powiązane ze zwiększeniem kompetencji sędziów w zakresie efektywnego zarządzania sprawami. W stanowisku z dnia 11 lutego 2026 r. w sprawie potrzeby stworzenia warunków do efektywnego zarządzania sprawami w postępowaniu cywilnym Komisja rekomenduje wprowadzenie do programu kształcenia sędziów w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury zajęć z zarządzania sprawą, a także organizowanie poświęconych temu szkoleń dla sędziów.

³<https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy--prawo-o-ustroju-sadow-powszechnych6>

Ponadto w celu poprawy sprawności postępowania opracowywane są i wdrażane następujące rozwiązania (Sprawozdanie z wykonania zadań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w 2025 roku):

- cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości,
- zwiększenie kadry asystenckiej w sądach,
- zmiany w zakresie kognicji sądownictwa powszechnego - możliwość przeniesienia określonych kategorii czynności lub spraw do kompetencji referendarzy, z uwzględnieniem ograniczeń konstytucyjnych (sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sędziów),
- identyfikacja skutecznych narzędzi zapewniających równomierne rozłożenie pracy, zarówno na poziomie sądu, jak i całego systemu - wyniki badań mają stanowić punkt wyjścia do opracowania rekomendacji legislacyjnych i organizacyjnych dla polskiego wymiaru sprawiedliwości.

Wskazuję również na stałe działania zmierzające do poprawy sprawności postępowań, podejmowane w ramach sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości zewnętrznego nadzoru administracyjnego:

- a. prowadzone są okresowe analizy wyników sądów. Jeżeli przeprowadzona analiza wskazuje na pogorszenie wyników, w szczególności: nieopanowywanie wpływu spraw, spadek załatwień, wzrost liczby spraw starych, kierowane jest pismo nadzorcze do prezesów właściwych sądów apelacyjnych.
- b. jeżeli z treści kierowanego do Ministra Sprawiedliwości pisma mającego charakter skargi lub wniosku wynikało, że mogło dojść do uchybień w sprawności konkretnych postępowań, to poza przekazaniem pisma według właściwości do prezesa właściwego sądu na podstawie art. 41c §1 w związku z art. 41b §1 u.s.p. kierowane jest również pismo nadzorcze do właściwego prezesa sądu apelacyjnego o przedstawienie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i działaniach podjętych w celu ich usunięcia.
- c. przy rozpoznawaniu wniosków prezesów sądów o wyrażenie opinii w przedmiocie powołania wizytatora, analizowany jest m.in. poziom obciążeń kandydata sprawami i przewidywany współczynnik przydziału spraw, w aspekcie zapewnienia obciążenia

obowiązkami orzecznictwymi adekwatnego do obciążeń wynikających z pełnienia funkcji wizytatora.

d. w toku rozpatrywania składanych przez prezesów sądów informacji rocznych o działalności sądów działających na obszarze apelacji analizowane są przedstawione informacje o wynikach pracy sądów pod kątem ewentualnej potrzeby podjęcia działań nadzorczych.

e. w ustalonych ogólnych kierunkach wewnętrznego nadzoru administracyjnego w 2025 r. i w 2026 r. zwrócono uwagę na zmniejszenie liczby spraw apelacyjnych w kategoriach AGa, ACa, AKa nierozpoznanych dłużej niż rok, spraw GC, C, K, (w sądach okręgowych i rejonowych) nierozpoznanych dłużej niż 3 lata i spraw GUp oraz U po ogłoszeniu upadłości, trwających dłużej niż 5 lat.

f. w ogólnych kierunkach wewnętrznego nadzoru administracyjnego w 2025 r. zwrócono uwagę na znaczenie mediacji w sprawach gospodarczych. W kierunku II.2 wskazano bowiem na konieczność propagowania stosowania przez sądy mediacji w sprawach gospodarczych procesowych, w celu skrócenia czasu trwania postępowań i zmniejszenia obciążeń sędziów. Może to przyczynić się do zwiększenia liczby spraw kierowanych do mediacji, co przełoży się z kolei na większą liczbę zawieranych ugód przed mediatorem. W przypadku osiągnięcia tego celu, dzięki odciążeniu sądów od konieczności rozpoznawania spraw, w których zawarto ugode, możliwe będzie sprawniejsze rozstrzygnięcie pozostałych spraw.

Z uwagi na zalecenia po kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w okresie od 7 czerwca 2023 r. do 26 lutego 2024 r. pt. „Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”, w Ministerstwie Sprawiedliwości podjęto prace zmierzające do określenia aktualnego stanu efektywności pracy sądów powszechnych oraz możliwości podjęcia działań naprawczych w celu usprawnienia procesów funkcjonowania sądów. „Diagnoza stanu sądownictwa powszechnego w Polsce wraz z przedstawieniem działań naprawczych”, stanowi realizację jednej z głównych rekomendacji Najwyższej Izby Kontroli. Sporządzona została w sposób partycypacyjny, w ramach zrealizowanych już szerokich konsultacji z sądami powszechnymi. Jednocześnie, aby spojrzeć na źródła problemów nie tylko z perspektywy sądów, ale także jego interesariuszy planowane

są dalsze jej konsultacje. Diagnoza pozwoliła wypracować systemowe podejście do przygotowania i wdrażania działań o charakterze naprawczym. Określone zostały źródła czynników utrudniających sprawność działania sądów oraz zaproponowane zostały konkretne działania oraz programy.

Działania z zakresu informatyzacji

W ostatnich latach w Ministerstwie Sprawiedliwości zrealizowano szereg działań mających na celu poprawę poziomu cyfryzacji sądownictwa powszechnego, co przekłada się bezpośrednio na zwiększenie możliwości usprawnienia dostępu do dokumentów i informacji przez pracowników sądów.

Wśród takich działań można wymienić:

- 1) uruchomienie Krajowego Rejestru Zadłużonych, który zapewnia w pełni cyfrową obsługę postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych;
- 2) realizację projektu EPU 3.0, który usprawnia elektroniczne postępowanie upominawcze poprzez automatyzację procesów z wykorzystaniem najnowszych technologii z obszaru sztucznej inteligencji (uczenie maszynowe, rozpoznawanie tekstu, robotyzacja);
- 3) liczne usprawnienia i modyfikacje systemów rejestrowych wraz z integracją z mObywatelem;
- 4) unifikację i integrację rozwiązań teleinformatycznych mających na celu minimalizację czynności i konieczności przenoszenia danych z różnych rozwiązań (dostęp do rejestrów referencyjnych, logowanie i autoryzacja, komunikacja z systemami zewnętrznymi – prokuratura, komornicy, pełnomocnicy, dostęp do danych gromadzonych w systemach teleinformatycznych sądów);
- 5) realizację kluczowego projektu Cyfrowy Sąd („CySad”), którego głównym celem jest dostarczenie centralnego systemu repertoryjno-biurowego wraz z narzędziami do prowadzenia i pracy na aktach w formie elektronicznej, który umożliwi obsługę wszystkich procesów orzeczniczych w każdym rodzaju postępowań sądowych zapewniając obsługę wspólnych procesów biurowo-kancelaryjnych wynikających z przepisów o biurowości sądowej i organizacji pracy sekretariatów oraz możliwość wymiany danych z dowolnym

systemem dziedzinowym za pośrednictwem zunifikowanego i bezpiecznego interfejsu komunikacyjnego;

6) budowa narzędzi teleinformatycznych umożliwiających wykorzystanie przez sądy powszechne, prokuraturę, sądy wojskowe oraz służbę więzienną jednolitych i bezpiecznych rozwiązań z obszaru sztucznej inteligencji obejmujących: przetwarzanie dokumentów cyfrowych (m.in. wykorzystujące uczenie maszynowe i narzędzia OCR automatyczne kategoryzowanie dokumentów, oznaczanie i pobieranie do systemów teleinformatycznych właściwych danych z dokumentów, zabezpieczenie niezmienności i integralności treści przez zastosowanie mechanizmów kryptograficznych blockchain, automatyzację procesów wykorzystując dostępne rozwiązania robotyzacji (RPA) czy też uniwersalnych generatorów dokumentów i powiadomień (poczta elektroniczna, SMS, system teleinformatyczny);

7) realizacja z Prokuraturą Krajową na podstawie porozumienia z grudnia 2022 roku zakończonego sukcesem projektu komunikacji obustronnej pomiędzy sadami a prokuraturą w grudniu 2023 roku i przygotowania pilotażu Cyfrowego Sądu w listopadzie 2025;

8) nawiązanie współpracy z Krajową Radą Komorniczą zakończone podpisaniem w listopadzie 2025 roku porozumienia dotyczącego wspólnej budowy systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/